

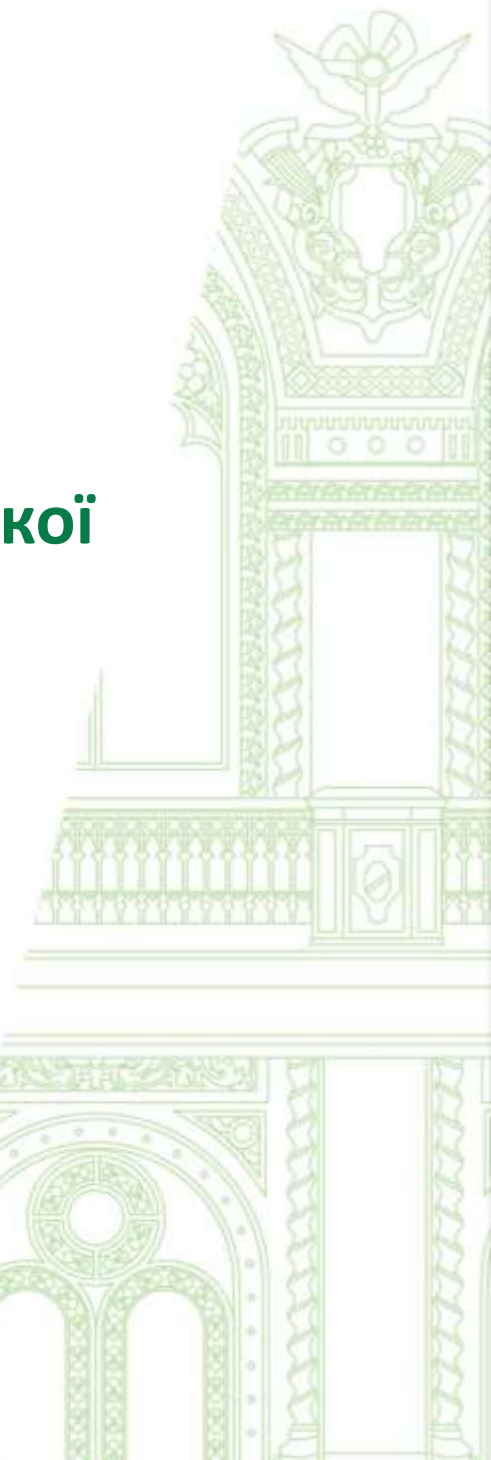
Національний
банк України

Роль банків у відновленні української економіки

Financial Club

Василь Фурман, член Ради НБУ

Київ, лютий 2024 р

ЗМІСТ ПРЕЗЕНТАЦІЇ

СТИСЛИЙ ОГЛЯД МАКРОЕКОНОМІЧНОЇ СИТУАЦІЇ

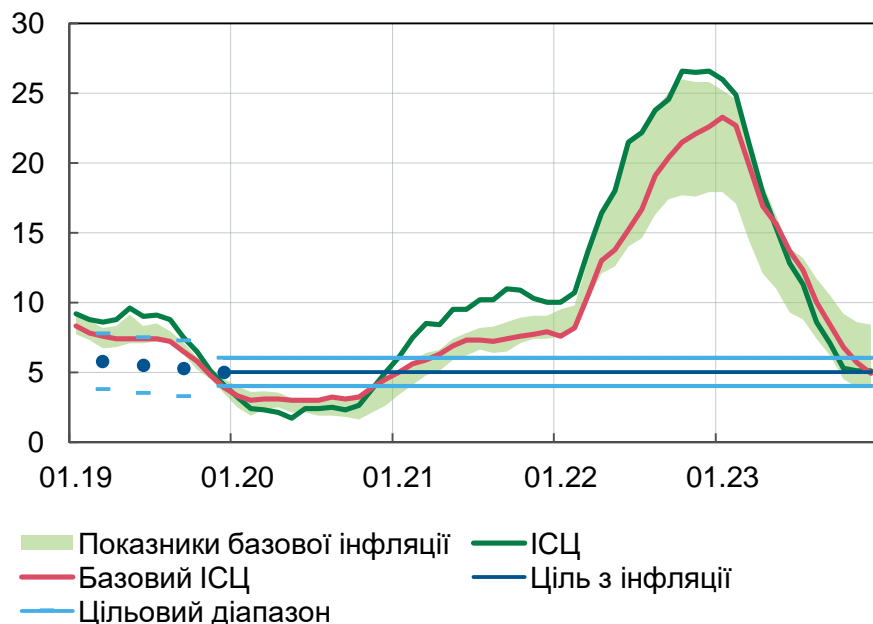
СТАН БАНКІВСЬКОГО СЕКТОРУ

ПЕРЕПОНИ ДЛЯ ПОЖВАВЛЕННЯ КРЕДИТУВАННЯ

ПОДАЛЬШІ ПЛАНИ НБУ

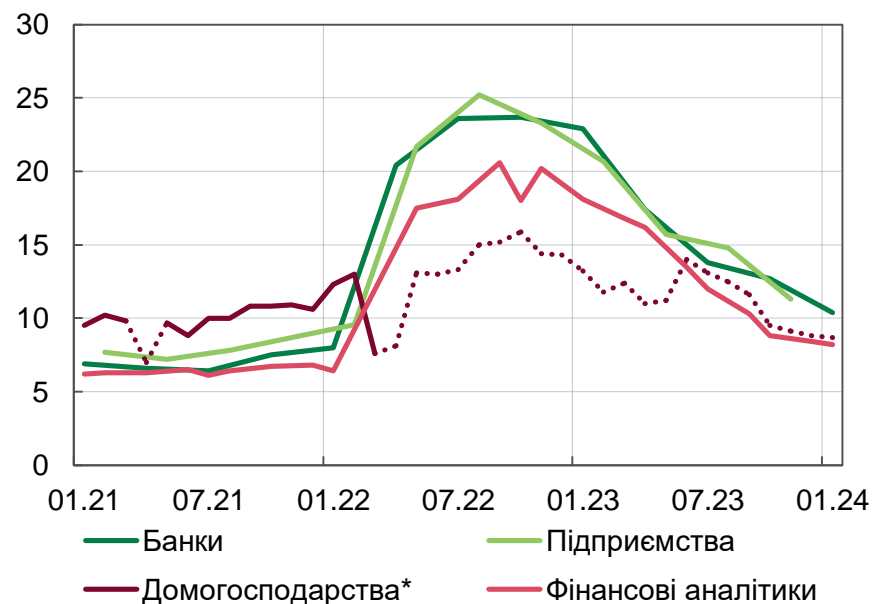
Макроекономічна ситуація: інфляція

Споживча інфляція та оцінки основного інфляційного тренду*, % р/р

Джерело: НБУ.

Інфляційні очікування на наступні 12 місяців*, %

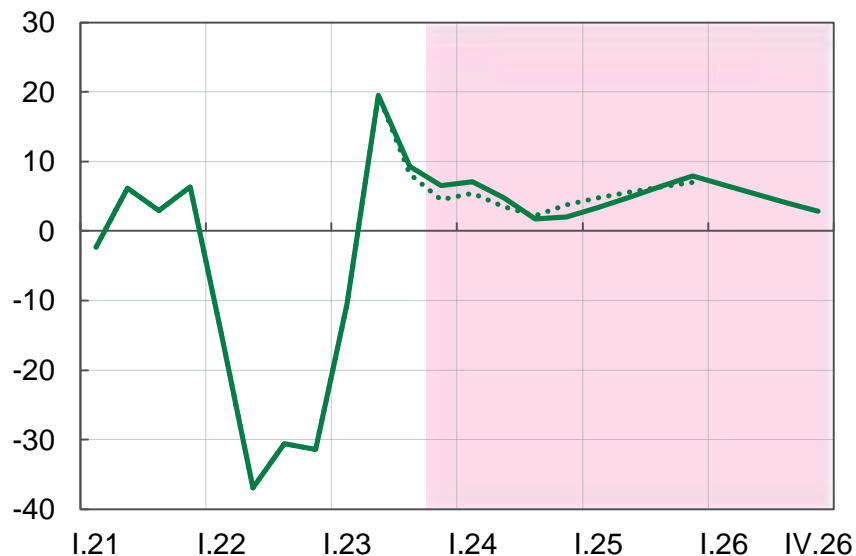
Джерело: НБУ, Info Sapiens.

* Пунктиром позначено зміни методу опитування з віч-на-віч на телефонні інтерв'ю.

- У 2023 році інфляція суттєво сповільнилася, у тому числі завдяки послідовній монетарній політиці НБУ. Станом на кінець року інфляція сповільнилася до 5.1% у річному вимірі. В січні становила 4.7% р/р.
- У 2023 році зростання базового ІСЦ уповільнилося завдяки поліпшенню інфляційних очікувань в умовах зниження фактичної інфляції, послаблення тиску з боку виробничих витрат на сировину та корми, а також стійкої ситуації на валютному ринку.
- Попри очікуване пришвидшення інфляції у 2024 році, вона залишатиметься помірною та має повернутися до цільового діапазону в 2025 році

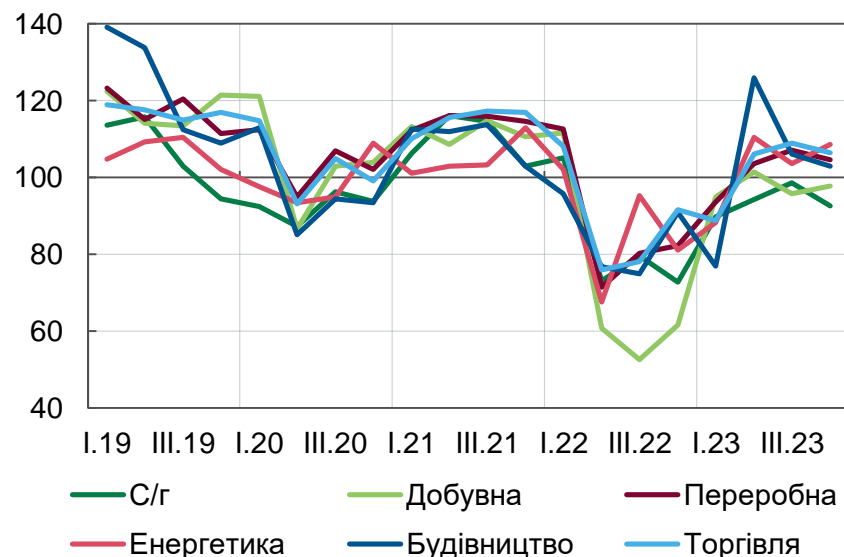
Макроекономічна ситуація: економічна активність

Реальний ВВП, % р/р

Джерело: ДССУ, розрахунки НБУ.

ІДО за окремими видами діяльності, %

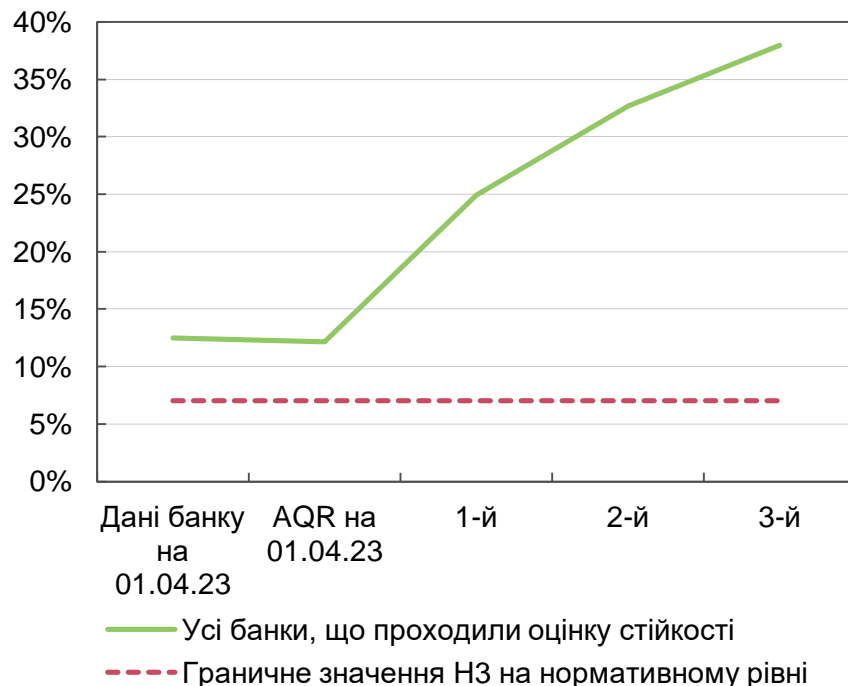

Джерело: НБУ.

- У IV кварталі реальний ВВП, за оцінками НБУ, зріс на 6.5% р/р, а загалом за 2023 рік – на 5.7%. Зростання відновилося за переважною більшістю видів економічної діяльності.
- У 2024 році економіка надалі зростатиме завдяки збереженню м'якої фіскальної політики та високій адаптивності бізнесу і населення до умов війни. Проте темпи зростання будуть нижчими (3.6%) у зв'язку з очікуваним зменшенням врожаїв та посиленням тиску на ринку праці.
- У 2025–2026 роках зростання пришвидшиться й становитиме 5.8% та 4.5% відповідно **завдяки зниженню безпекових ризиків**, поліпшенню споживчих та інвестиційних настроїв, упровадженню євроінтеграційних реформ.

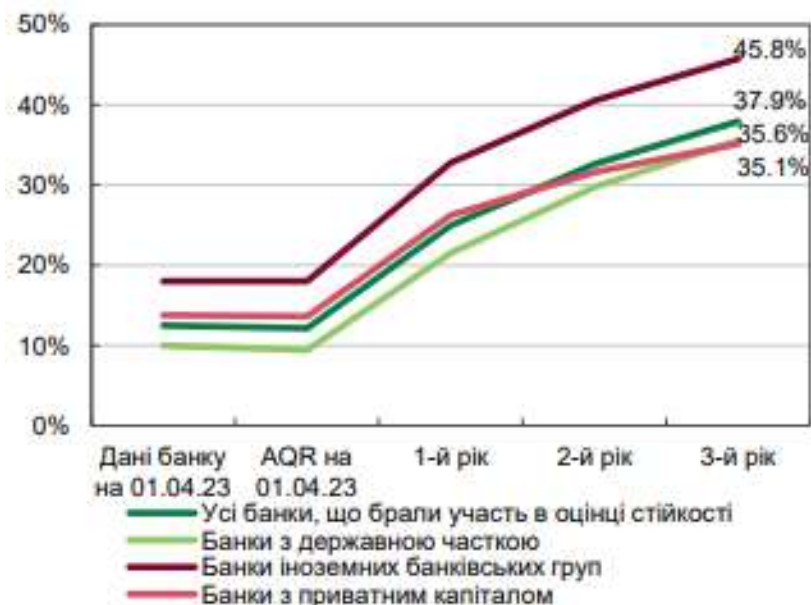
Банківський сектор: оцінка стійкості 2023

Норматив достатності основного капіталу Н3 за базовим сценарієм

Джерело: НБУ.

Середньозважені оцінки нормативу достатності основного капіталу за результатами оцінки стійкості (за групами банків)

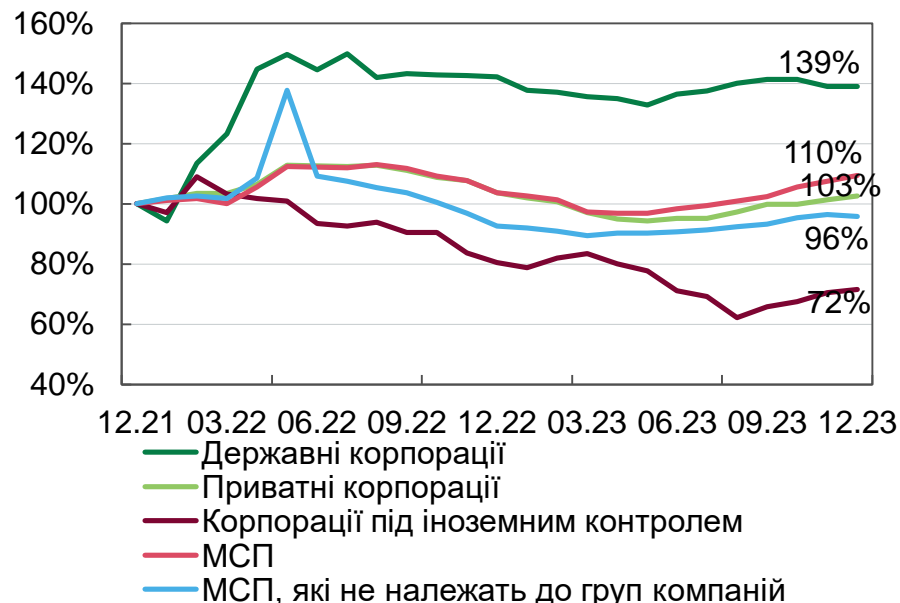

Джерело: НБУ.

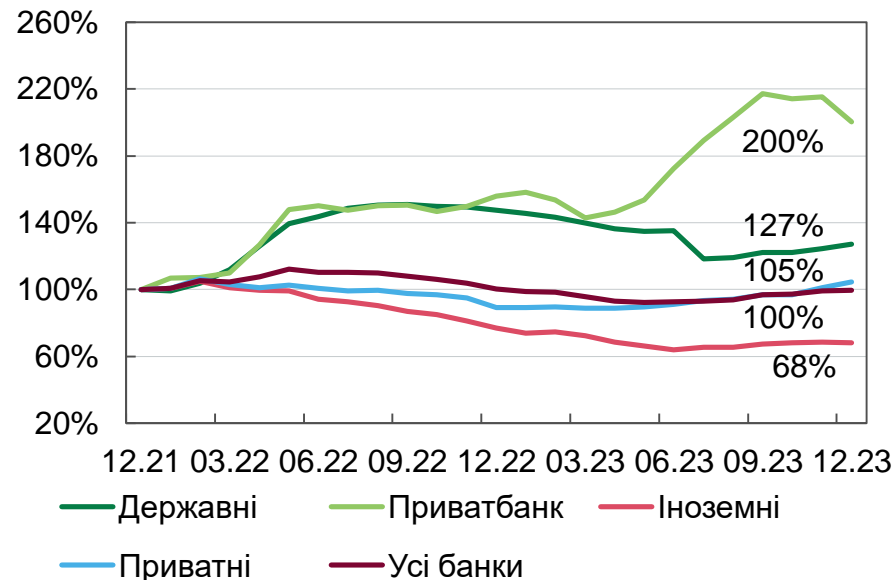
- У 2023 році Національний банк провів оцінку стійкості найбільших банків України після річної перерви, спричиненої повномасштабним вторгненням. Оцінку стійкості проходили 20 банків, на які разом припадає більше 90% активів банківської системи.
- У прогностичному періоді достатність основного капіталу банків у середньому зросла на 20 в. п. до 38% наприкінці третього року завдяки тому, що більшість фінустанов залишалися прибутковими.
- Проте розрахункова рентабельність банків на прогностичному горизонті знижувалася. Значною мірою це пояснюється скороченням чистої процентної маржі банків. Під час оцінювання стійкості припускалося значно швидше зниження ставок за активами, ніж за зобов'язаннями банків.

Динаміка активності банківського сектору

Чисті гривневі кредити нефінансовим корпораціям, 2021 = 100%

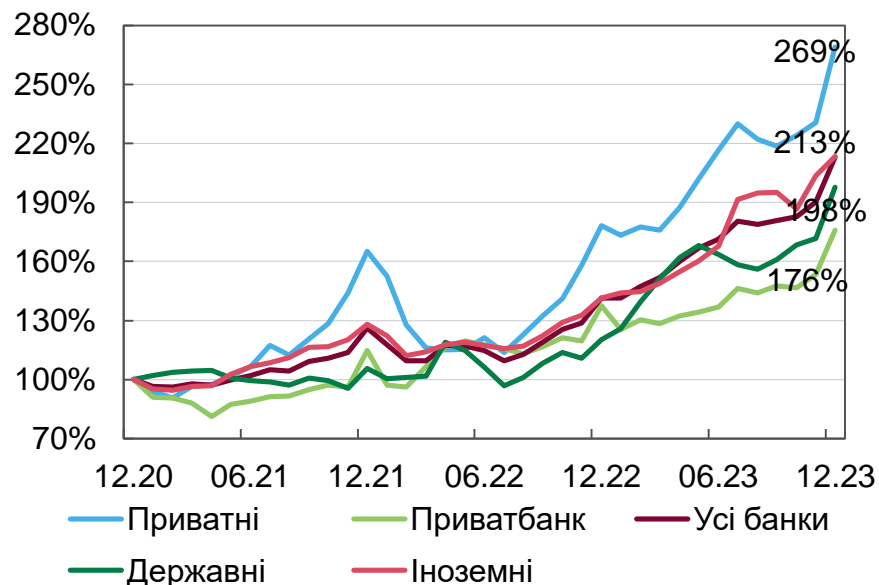
Чисті кредити суб'єктам господарювання в гривнях, 2021 = 100%*

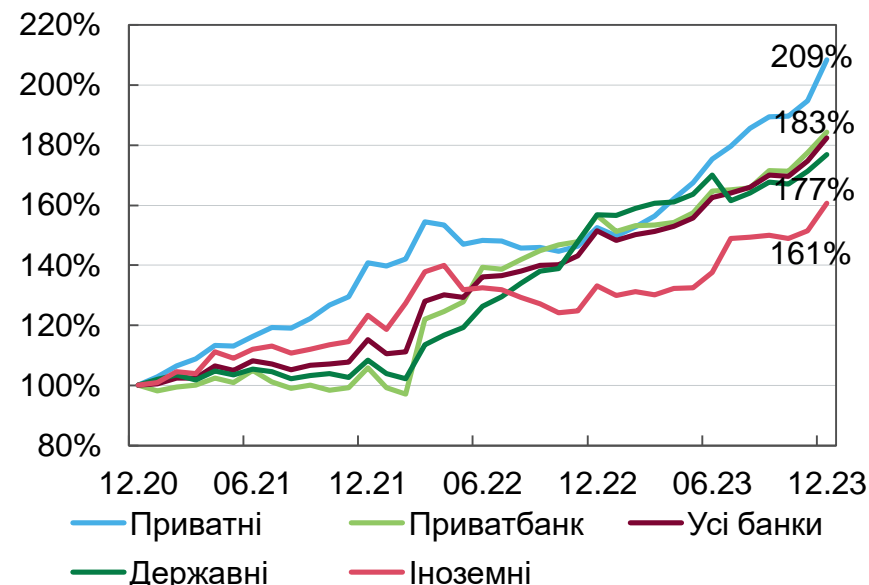
- В умовах війни провідну роль в кредитуванні відіграють державні програми пільгового фінансування.
- Обсяги чистих гривневих кредитів бізнесу зростають уже сім місяців поспіль. Хоча в цілому впродовж 2023 року вони скоротилися на 0.7%.
- Найшвидше зростали обсяги гривневих кредитів малим та середнім підприємствам (МСП): +6.8% кв/кв та +12.4% р/р. Нині кредити МСП становлять уже 57% у чистому гривневому кредитному портфелі бізнесу.

Динаміка активності банківського сектору (ii)

Кошти суб'єктів господарювання у національній валюті за групами банків, 2020 = 100%

Кошти фізичних осіб у національній валюті за групами банків, 2020 = 100%*

- Зростання депозитної бази створює підґрунтя для кредитної активності банків.
- Збільшення коштів клієнтів тривало весь рік – на 28.4% (+11.5% за IV квартал). Частка коштів клієнтів у зобов'язаннях залишається на рекордних рівнях – близько 91%
- Обсяги гривневих коштів фізичних осіб зросли на 7.3% за IV квартал та на 20.5% за рік до 1.085 трлн грн
- **Гривневі кошти суб'єктів господарювання приросли на 17.8% за IV квартал (на 50.8% за рік) до 1.32 трлн грн**
- Приріст коштів бізнесу був нерівномірним, із сезонним зростанням у грудні – на майже 12% м/м. Найвищі темпи зростання були в державних та приватних банках – понад 20%.

Банківський сектор: фондування

Зміна обсягів фондування банків

Джерело: Опитування про банківське фондування (I.2024).

- Опитування банків у IV кварталі 2023 року засвідчило тенденцію до зростання обсягів коштів клієнтів. Як і попереднього кварталу, більшою мірою зростали зобов'язання перед населенням, ніж перед бізнесом.
- Два квартали поспіль банки зазначають про зниження вартості пасивів, переважно завдяки здешевленню депозитів корпорацій
- У перші три місяці 2024 року фінустанови очікують зниження ціни запозичень як від бізнесу, так і від домогосподарств, водночас обсяги фондування принципово не змінюватимуться.

Банківський сектор: кредитування

Очікування зміни ключових показників банків протягом наступних 12 місяців (баланс відповідей*)

* Позитивний баланс відповідей свідчить про очікування зростання відповідного показника.

- Банки оптимістично налаштовані щодо збільшення кредитування. Вони закладають відновлення кредитування у свої бізнес-плани, готові нарощувати портфель (10%). В опитуванні про умови кредитування банки вказують на зростання кредитного попиту, особливо від малого та середнього бізнесу, на яке очікують і надалі.
- Кредитні стандарти пом'якшилися для МСП та споживчих кредитів. Рівень схвалення заявок зріс як на позики бізнесу, так і населенню. Проте банки прогнозують зниження якості кредитного портфеля
- У січні – березні 2024 року респонденти прогнозують подальше зростання попиту на позики бізнесу. Найбільше – на гривневі та короткострокові кредити, а також позики великим компаніям.
- У 2023 році (з I кв.) вперше від повномасштабного вторгнення чинником цього попиту банки називають потребу в капітальних інвестиціях.

Що заважає поживавити кредитування

Облікова ставка НБУ та вартість нових депозитів і кредитів у гривнях, % річних

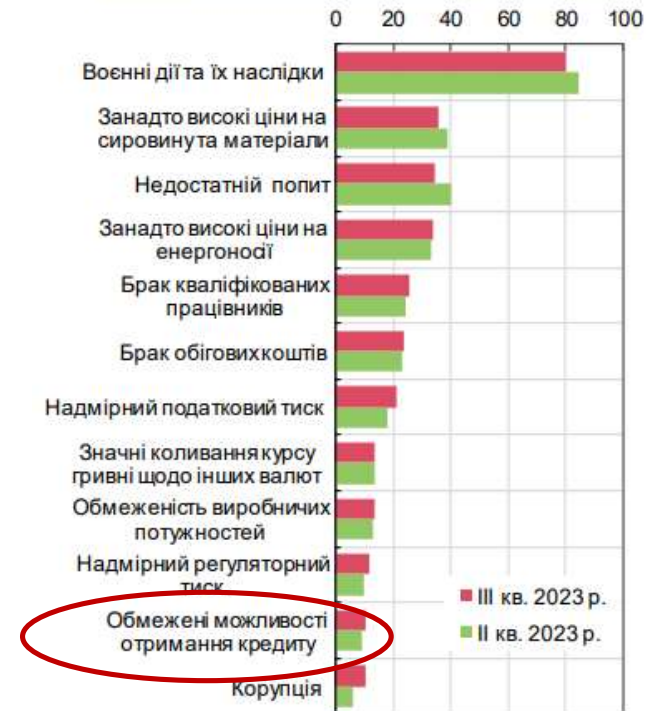
Джерело: НБУ

- Зниження облікової ставки є необхідною, але не достатньою умовою поживавлення кредитування

Умови необхідні для поживавлення кредитування:

- ✓ Зниження загального рівня ризиків та невизначенності (війна, обстріли, проблеми з логістикою)
- ✓ Зниження інфляційних та девальваційних очікувань (зараз перебувають в межах 10%-15%)
- ✓ Захист прав кредиторів та позичальників
- ✓ Забезпечення достатньої кількості проєктів із прийнятною дохідністю для інвесторів (захист конкуренції, зниження регуляторного тиску, загальне покращення інвестиційного клімату)

Оцінка респондентами факторів, які обмежують спроможність їх підприємств збільшувати виробництво, відсоток відповідей

Плани НБУ

- Впроваджувати відтерміновані та нові регуляторні вимоги до капіталу.
- Надалі впроваджувати норми та регуляторні вимоги ЄС для банків.
- Удосконалювати регулювання та нагляд у небанківському фінансовому секторі, впроваджувати директиви ЄС для небанків.
- Посилити увагу до ризику третіх осіб.
- Пріоритетне середньострокове завдання - розробити спільно з партнерами **Стратегію відновлення кредитування** → вагомий рушій у процесі відбудови.

**ВАШІ ПИТАННЯ
ТА КОМЕНТАРІ?**

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!